

ДЕРЖАВНИЙ СТРАХОВИЙ НАГЛЯД ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ДОБРОВОЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Кміть Віра Мирославівна

*доцент кафедри фінансів, грошового обігу та кредиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка*

Юзюк Валентина Сергіївна

*здобувач вищої освіти,
Львівський національний університет імені Івана Франка*

Поняття державного нагляду у вітчизняній парадигмі можна розкрити за положеннями Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» № 877-V від 05.04.2007 р., за яким така «діяльність передбачає послідовні та координовані заходи центральних органів виконавчої влади, органів виконавчої влади, органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо виявлення, запобігання та нівелювання фактів порушення галузевого законодавства суб'єктами господарювання пропорційно їхнім сферам комерціалізації» [2].

Головним суб'єктом державного регулювання страхового ринку в Україні є Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Комісія здійснює державну регуляторну діяльність відповідно до вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». При здійсненні державної регуляторної політики Комісія дотримується принципів послідовності, прозорості, відкритості та врахування громадської думки [3].

На кожний конкретний вид добровільного страхування страхова компанія повинна отримати ліцензію. Законодавчі та нормативні акти встановлюють чіткі вимоги до платоспроможності страховиків (розміру статутного капіталу, кількості, порядку формування, нормам відрахування та порядку розміщення страхових та вільних резервів тощо). Разом з тим, держава гарантує захист інтересів страхових компаній, а також забезпечує умови вільної конкуренції в здійсненні страхової діяльності. Не дозволяється (за винятком страхування життя та обов'язкових видів страхування) будь-яке централізоване регулювання розмірів страхових тарифів, страхових сум, страхових виплат та інших умов договорів страхування, якщо вони не суперечать законодавству України. Не припускається також втручання з боку держави та інших структур у роботу страхових компаній, за винятком здійснення своїх повноважень органами державного нагляду [4, с. 66].

На нашу думку, першочерговими завданнями нового регулятора добровільного страхового ринку мають стати: розроблення і реалізація стратегії розвитку страхового бізнесу; встановлення єдиних вимог до стандартів надання добровільних страхових послуг; гармонізація страхового законодавства з європейськими стандартами; приведення статистичної і бухгалтерської звітності у відповідність з міжнародними стандартами; вирішення методологічних питань, у тому числі відпрацювання критеріїв і процедур оцінки страхових компаній, проведення їх постійного моніторингу; посилення вимог до капіталізації з метою підвищення платоспроможності страхових компаній, ліквідності їх активів, а також довіри до них з боку потенційних страхувальників; розроблення й прийняття нормативних актів з перестраховання, резервів, посередників тощо.

Державне регулювання страхової діяльності в Україні має здійснюватися на засадах системності, плановості, компетентності й прозорості й з урахуванням сучасного стану економіки, існуючих ризиків та прийнятих цілей розвитку. Під час економічного спаду державне регулювання є надзвичайно необхідним інструментом для виходу з кризи та водночас захищає інтереси споживачів добровільних страхових послуг. Державне регулювання страхової діяльності має базуватися на принципах, що забезпечить його ефективність, адекватність та прозорість, сприятимуть розвитку і прибутковості страховиків та водночас захищатимуть споживачів страхових послуг [1, с. 17].

Основними напрямками удосконалення державного регулювання добровільної страхової діяльності в Україні мають бути удосконалення нормативно-правової бази, створення сприятливих умов для розвитку інвестиційної діяльності, розвиток саморегуляції ринку, проведення інформаційних кампаній серед населення задля стимулювання розвитку добровільного страхування. Важливим є створення належних економічних умов для розвитку страхового ринку через поліпшення соціально-економічної ситуації в державі. Завданням державного регулювання добровільної страхової діяльності має бути як захист прав споживачів страхових послуг, так й забезпечення належних умов для функціонування страхових компаній. Тільки за умови здійснення державного регулювання на засаді поєднання державних, громадських та комерційних інтересів можна досягнути високорозвиненого добровільного страхового ринку в Україні.

Список використаних джерел:

1. Блискун О. Сучасний стан та перспективи розвитку страхування життя в Україні. *У Міжнародний науковий семінар Страховий ринок: сучасні виклики в умовах глобалізації II частина*. 2019. С. 16–19.

2. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007р. № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text> (дата звернення: 11.10.2024).

3. Романченко М. Тенденції та перспективи розвитку добровільного страхування медичних витрат в Україні. *Ефективна економіка*. 2022. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3050> (дата звернення : 11.10.2024).

4. Сорко Я.О. Інноватизація страхового бізнесу добровільного страхування в умовах розвитку цифрової економіки. *Бізнес Інформ: науковий журнал*. Харків. 2021. № 7. С. 62–69